

diuinā z quid impinēs? Et dicamus q il
 la lex est prinēs solū q licet deduci non pos
 sit a veritatibz solis legis diuine. deducit tñ
 ex eisdē coassumptis aliqbz veris pbabili
 bus q pie z rōnabilit negari nō pñt. Quia
 etiā fm regulā magistrālē. Cōclusio sp inse
 quit debiliore pte alicuius pmissaz q neces
 sario coassumit ad sui illationē. Aut etiā si
 psequētia sit inenidēs nec pprie de fide/cō
 sequēs ē vt cōclusio illa signas talē legē non
 dicat pprie lex diuina. ex q vel vna pmissarū
 vel psequētia deficiūt a rectitudine fidei vl
 enidētie. Sic enī vez est q ppositio copu
 latiua ex vna ptingēte/ dī tota ptingens. z
 ex falsa vel ipossibili. tota falsa vel ipossibil
 iudicat. Ignorātia aut istius distinctiōis
 multos plerūqz turbat z inuoluit. Impri
 nēs lex erit ad legē pure diuinā q non plus
 ex eadē deduci pōt qz opposita. vñ nulla ē
 ppositio q ita pure sit fidei/ quin ipa possit
 pūgi cū alijs impinētibz ad fidē. z ita to
 tū resūltās erit impinēs fidei. vt ista ppo
 sitio ē pure fidei. Euāgelii iohānis ē vez.
 dicēdo tñ sic. hoc euāgelii iohānis scriptū
 a robero tñ vez erit ista ppositio impinēs
 ad fidē. sicut ē ista quā cōcludit/ robert^o scri
 psit hoc euāgelii. In legibz ergo non pu
 re diuis assigno qtuor gradus. Primus
 gradus ptingit leges q licet late fuerit a deo
 imediate vel ab autorizatis imediate ab eo
 tñ hoc nō pstat nisi p historias aut relatio
 nes q pprie nō sunt in fide/ qzuis ipse nega
 ri nequeat absqz scādalo z pteruia manife
 sta. Exemplū de ista lege. Electio sci clemē
 tis spectabat ad petz. Non enī dubitat qn
 perus ex q ita fecit habuerit sup hoc auto
 ritatē imediatā a xpo. z q ita fecerit licet rō
 nabiliter negari nō pōt. tñ negās ab heresi
 se defenderet. nec vt talis esset pmiēdus/ sz
 bñ vt pteruis z scādalosus z inciuilis/ z q
 usqz se purgasset aut exposuisset/ deberet de
 heresi suspect^o vehemēter haberi z tractari.
 Sed s gradus hz leges q nō late sunt im
 mediate a deo. tñ coassumptis aliqbz q rō
 nabiliter z absqz scādalo negari nō pñt. ille
 inferunt a legibz pure diuis. Exempluz de
 ista lege. Electio sūmi pōtificis spectat ad
 cardinales/ rebz stātibz in ecclia vt stāt. z se
 de vacāte. Ex ista enī lege pure diuina q de
 ctio sūmi pōtificis sede vacāte dz celebrari
 Coassūpta ista q rōnabilit negari non pōt
 p nūc/ q ecclia cōmisit hāc pte cardināli
 bus. sequit lex p dicta. tñ de negāte istā dice

ret sicut pus. In tertio gradu sunt leges
 que ad sui deductionē p leges diuinas req
 rūt ppositōes dubias/ q tñ plus incitant z
 edificāt ad deuotionē z religionē qz oppo
 site/ aut qz tutius ē cedere qz negare. Exē
 pla multa z qridiana sunt in canonibz sum
 moz pōtificū z decretalibz. Illi qppe cano
 nes aut eplē decretales innitunt legibz di
 uinis/ vtpote talibz vniuersalibz. Qui vos
 audit me audit. Obedite ppositis vñ. q di
 cūt facite z silibz. Sz subsumēdo p mino
 ri ppositōe aut in psequētia coassumunt se
 pius ppositōes q nō sunt de lege diuina/ aut
 que dubie sunt aut nō pñt certe qpficiūt
 obseruātibz/ tñ in multis tutius ē eas ce
 dere nec pñt acie impugnare. Exemplū de
 istis. q dragesimale ieiuniū obseruandū est.
 excōicardōes timēde sunt z silēs. In h gra
 du reponunt pstitūtes multe platoz z ca
 nonizatōes sanctorz. qm faciūt ad pietates
 fidei coalescendā nec eidē sūt aduerse. Po
 stemus qd ptingit leges q ex legibz diuinis
 nō pl^o d duci pñt aut min^o qz opposite. Ex
 emplū istū/ tallie magne z tributa ceden
 de sunt huic pncipi et silēs zc. Similem
 distinctiōem de lege pure naturalī z de lege
 prinēte solū ad naturālē aut impinētē p
 pe pōt qlibz vel mediocriter instructus
 Gratias deo q fundamēta solida z decen
 tia dedit nos iacere/ ad id edificādū vtiliū
 qd sup est. q pterea de tenebraz qdaz inuo
 lutro lucē harū descriptōnū z distinctiōnū
 fecit splēdescere ad intruendū limpidi^o secu
 rra.

Incipit tertia lectio

Ergere festinabam^o ad respōdē
 dū qsito pncipali p vnicā cōclu
 sionē post has terminoz elucida
 tōes. Sz reclamauit vestigiāqz
 retorsit affinis valde materia ei quā tracta
 uim^o. Eā qppe inseqt. Figam^o sic pedem
 post pedē. Hec materia est qd sit ius. z qtu
 plex est/ et qd diuinū vl euangelicū vel na
 turale vl humanū. Sil^o de policia. Querē
 tes itaqz qd plati possunt z pncipes/ con
 seqns est ista nō nescire. Expediem^o autē
 sub ppendio et dicem^o. Jus est facultas
 seu ptās ppinqua pueniēs alicui fm dicta
 men recte rōis. Ita q tota z finalis resolu
 tio materie nre ad dictamē recte ratiōis ter
 minat. Recta rō z dictamen suū est pmo et
 originaliter z essentialit in deo. z an sit idēz
 ii

De vita spiritali anime

omnino quod voluntas eius remitto ad difficultate de formalitatibus. et ad braguardinum in summa. stat quod in praxibus moralibus recta ratio non est prior voluntate. ut non ideo deus vult dare leges suas creature rationali. quia prius recta ratio sua iudicet esse sciendum. sed contra potest. Uides igitur positio esse magis catholica et expedita si dicam? neutrum prius esse altero in deo. sicut in fili non ideo quia sic est in re extra. quod fortes ambulabit deus sic iudicat. nec proprie contra sed correlatiua sunt et concomitant quodammodo sese inferentia. ita in proposito et multis similibus. Recta ratio consequenter et participatiue solum conuenit rationalibus creaturis. Ponit in descriptioe facultas seu potestas. quonia conuenit secundum dictam recte rationis aliquid quod non docent iura eorum. ut pena damnatorum. ut punitioes viatorum. Non enim dicimus aliquem ius habere ad eius nocumentum. tamen non est peccatum alienum a scriptura sacra quod ea dicatur iura que diuina. puidetur sapienter ordinat. sicut primo Regum dicitur quod si erit ius regis etc. Et demones dicimus habere ius ad punitioem damnatorum. Ponit propinqua quoniam multa possunt alicui competere secundum dictam recte rationis que secundum idem dictam ei de facto nequaquam conueniunt. ut existens actualiter in peccato mortali habet facultatem seu partem merendi vite eterna non tamen propinqua vel ut dici solet. non secundum presentem iusticiam. Uides autem si nomen facultatis dicitur a fas congruentius esse si nomine potestas. ut hic loco generis statuatur. et hec partes seu facultas aliter titulum iuris vocaret. Deinde sicut dicta ratio participatiue in creaturis rationalibus diuidi solet a doctoribus in portiones superiores et inferiores. sic sunt eius dictamina multiplicia. quedam sunt circa vniuersalia principia. que apprehensio cognitiua terminis morum non cognosci non possunt. nec potest eis ratio dissentire. Etiam vbi secundum opinionem probabilem aliquorum possit ad tempus suum assensum suspendere. Alia sunt dictamina circa conclusiones ex eisdem principis deducibiles. Ex primo officio nominatur ipsa ratio synderesis. que semper virgo si est in uoluntate perseverat. Rursus ipsa ratio potest inuari lumine superiori et supernaturali irradiatione ad aliquam practice cognoscenda super omnem creaturam sum creaturam rationalibus. ut puta hominibus constitutum vel modo non visitato naturaliter. si modo nota ri potest ipsa ratio diuina dum diuine reuelationi principaliter innixa cognoscit. Dicamus igitur quod omne ens positum quantum habet de entitate et ex consequenti de bonitate tantumdem habet

de iure sic generaliter diffinito. In hunc modum celum ius habet ad illuminandum. sol ad illuminandum. ignis ad calefaciendum. huiusmodi ad nidificandum. imo et quilibet creatura in omni eo quod bene agere naturali potest facultate. Cuius ratio perspicua est. quoniam omnia talia conueniunt eis secundum dictam recte rationis diuine. alioquin nunquam subsisteret. Sic homo etiam peccator ius habet ad multa. sicut et alie creature naturis suis derelicta. Et uero iustale quoniam ita septem a metaphisicis capiatur et ad cuiusdam equuocationem illud sic apere conueniat. Contractio tamen est eius acceptio apud politizantes ut ius dicatur solum de illis que competitur creaturis rationalibus ut uiuunt ratione. Preterea ratio quilibet sicut est munus diuini non descendens a parte luminis. ita potest dici diuina. Propterea non absurde cedit possit nihil alicui competere nisi iure diuino. que admodum nulla est facultas aut potestas propinqua conueniens alicui absque dictam recte rationis. Nihilominus item sumit ius diuini limitari ad ea que vel ex reuelatione vel modo reuelandi per miraculum super omnem nature cursum immediate per deum ratio recta creata cognoscit. Hec id quod dicimus ex reuelatione vel modo reuelandi. quoniam nulla est veritas ita naturaliter cognita. quam in superiori lumine superioris diuinitus possit agnosci. Hoc licet de constitat in decem preceptis iuris diuini. que et si sunt naturalis iuris principia. put in superioribus iam habitum etc. Huiusmodi superset ostendere quod ex iure sic descripto multiplices saltem secundum rationem oriuntur politicis. et multiplices iurisdictiones et diuerse dominiones. regna vel impia. quorum nota et si frequens usus habet et si preterea satis precipiant a multis quibus in se vel in illo sit politia iurisdictione vel dominatio. verum hec generali descriptioe non ita cognoscuntur sed solis exemplis quoniam fieri perspicua. docet si inuitus decreto. Quia obre studium in re qua tractamus ipsam de nobis verborum resolvere. atque de tenebris nubilosarum varietatum latentem elucidare veritate si quidem alia dicitur quod alii quibus forte aliter. nec mediocriter hoc potest pro ut nec statim facile est datis hoc modo principis generalibus descriptioes elicere atque ordine cathenato connectere propositiones subsecuentes quoniam multas et prima facie receptibiles conclusiones. quoniam possit aliter geometer vel arismetrie in luce perdere. et ad eis assentiendum mouere. Est itaque politiaz quedam diuina quedam naturalis quedam humana. Et similiter iurisdictionum alia diuina alia naturalis

alia hūana. Sic de dominij. aliud est do-
 miniū naturale. aliud humanū. ¶ Politiā
 dicta vlt' vlt'atius loq'ndo eccl'astica pprie
 dicta est cōmunitas viues sub iure pure di-
 uino vel fm id regulata. Sub hac descri-
 ptōis generalitate cōphēderet politia be-
 atorū. Ipi enī iure diuino cui' sup'ia lex
 ē charitas regulat'. Sic appellat' noua hie
 rusalē ciuitas sancta regnū eternū. imo sic
 forte diceretur b'issima trinitas esse politia
 Est apud politicos restringit' ius ad ius p-
 cticiū obligatoriū seu coercitiuū. q'lic nega-
 re videt' apl's iusto esse legē positā. Ampli'
 so r' si in damnatorū horrēda cōfusione re-
 gnet' ius diuine seueritatis. r' si sub hoc respe-
 ctu diceret' illic esse politia sub iure diuino.
 q' tū damnati nō habēt facultatē regulatā
 ad illas penas inflictas/ nec p' eas se regu-
 lant. ipi oīno negant' h're diuinā politia. ha-
 bent pot' diuisionē sempiternā. Porro nō
 minus dicerem' politia q'ndā esse natura-
 lē iter aialia aut res q'slibz si ius general' et
 set acceptū. Uel etiā int' tyrānos q's regna-
 re p'mittit de' p' p'ctā ppli r' in interitum
 sui. Sed loq'mur deinceps de politijs cre-
 aturaz rōnaliū nō q'libet sed hominū. nō
 omninū sed viatorū. ¶ Politiā eccl'astica est
 cōmunitas fm leges pure diuinas obligantes
 vel cōsulētes aut mouētes p'ncipal' regula-
 ta. Dixi p'ncipal' q'm' etiā q'dā sint decreta
 et statuta spūalē statum regulat'ia. illa vlt'
 nitūt' imediate legibz pure diuinis. vlt' minus
 p'ncipal' intendūt'. Sub hac politia iur'
 debz esse viator q'libet. r' de facto sub ea sūt
 oēs xp'iani tā laici q's clerici. ¶ Nihilomin'
 vt equocatōe nō fallamur rememorāda est
 distinctio de eis q' spūalia pprie dicunt'. r' q'
 solū attribuit'ue. quē ad modū sunt b'nficio-
 rum eccl'asticorū reddūt'. r' silia certe carna-
 lia ac tēpalia. nisi q' spūalibz sub fuit' eisqz
 dicata sunt. Hec autē adinuēctio annere spū-
 ritalitatis turbatiōes plures q's scribi pōt'
 traduxit in eccl'iam. ¶ Politiā naturalis est
 cōitas fm leges pure naturales p'ncipal' re-
 gulata. ¶ Politiā hūana ē cōmunitas fm
 leges pure civiles vlt' hūanas p'ncipal' re-
 gulata. Dixi vlt'obiqz p'ncipal' eadem de
 causa q' p'us. ¶ Non autē iudicam' h' diffi-
 cultatē esse an aliq' sit politia solū naturalis
 inter viatores. aut solū diuina. aut aliq' dum-
 taxat hūana. sic q' vna nequaqz alteri' p'ri-
 cipatōem assumat. satis ē nobis distinxisse
 ratiōes. r' vt a p'dominatibz i politia legibz

denotatio capiat. ¶ Conformit' ad hec ha-
 bet viā vnusq'sqz expeditā a vep'ibz ambi-
 guitatū. p'gere vlt'eri' ad describēdū iuris-
 ditiōes vtrasqz. Nā cū iurisditio nihil aliū
 sua interpretatiōe significet q's iurisditiōnem.
 h' est potestātē iuris. vnusq'sqz r'atūde habe-
 bit r' talit' de iurisditiōe ad aliq'd q'ntū habz
 r' qualiter de iure ad illū/ si nō dixerim' mo-
 re loq'ndi politicorū iurisditiōem ad ptātem
 nō q'libet s'z coercitiuā. q' sez i altez vel tan-
 q's in altez p't exerceri. etiā inuitū. Hoc ita-
 qz facientes secernem' ptāte ordis a ptāte
 iurisditiōis. Habeat licz simplex sacerdos
 ptāte ex iure diuino ad ea q' sunt sacramēta r'
 alia plūma/ que ptās est vtiqz ptās seu iuris-
 ditiō magna. null' tū ei ad t'ia iurisditiōz
 dicit' esse vsus. alioq'n absqz iurisditiōe esset
 nemo rē. Erit igit' iurisditio eccl'astica po-
 testas coercitiua fm ius diuinū politicuz.
 Iurisditio natural' fm naturale. Et iuris-
 ditiō hūana illa erit que hūano iure collata
 est. ¶ Postremo par erit dominioz dist'ctio. ¶
 ctio. euāgelici. natural'. hūani vlt' civil'. ¶ Do-
 miniū euāgelicū est ptās p'pinq' assumen-
 di res alias vel vt alias in sui facultatez vel
 vsū fm reglas iuris diuini p'p'dicti. ¶ Do-
 miniū naturale ē ptās p'pinq' assumēdi res
 alias vlt' vt alias in sui facultatē vlt' vsū fm
 regulas iuris natural'. ¶ Dominiū huma-
 nū ē ptās p'pinq' assumēdi res alias aut
 tanq's alias in sui facultatē aut vsū fm re-
 gulas politicas et civiles iur' hūani. ¶ Cō-
 seq'nter videre facile ē q'nt' r' qualit' iura ista
 r' iurisditiōes i eadē p'sona cōcurrūt q'sqz di-
 uersis respectibz. ¶ Ex his etiā patz dissolu-
 tio illi' difficultatis q' multos turbat/ an in
 iust' possit iuste d'nari. r' an ex quocūqz pec-
 cato mortali p'dat' cōtinuo dominū. Simi-
 liter quō ap'd religiosos r' quō non maneat
 dominuz sup' res cōmūes? ¶ Nihilomin'
 q' nōnulli materiā hāc tractātes/ noiatim
 dñs Armacanus accipe vident' dominūz
 diuinū vlt' euāgelicū r' etiā naturale cōstricti
 us q's sup' sepsimus. Nos ad intellectū sue
 positōis r' elucidatōes clariore p'missio-
 norem' q' sicut nō est ptās nisi a deo/ dicen-
 te ap'lo. Sic ptās q'libz dicit' donū dei. de
 us so i donis suis donare se dicit' creatur'
 Ita loq't apl'us q' spūscētus dat' vnicuiqz
 diuidēs singul' put vult. Nec aut' liberalis
 r' dignatua donatio dei/ quo pacto cōcipi
 potest absqz iure r' dominij alicui' collatōe
 ap'd creaturā cui donat' q'm' recta rō dicitat

De vita spirituali anime

vt illud sit debitū ⁊ suū creature qđ de ei-
de ꝑferre voluerit. ¶ His ꝑsuppositis aduer-
tamus deinceps deū se donare creatur' ml-
tiplicit' noiatim qđruplicit'. s. ꝑ statu natu-
re institute. destitute. restitute ⁊ gloriificate.
¶ Pr̄io mō dat se in donis nature integre.
in eis ꝑterea q̄ naturā illā vt tal' ē ꝑsequūf.
quēadmodū est original' iusticie donū i ho-
mine fm opinionē bñ ꝑbabilē. Nō enī vi-
det bñ possibile q̄ natura hūana integ' sit
a iusticia originali q̄ dicitur integritas ⁊ obediē-
tia aie viriū inferiorū ad superiores destituta
Et ita titul' dominij natural' fundamētuz
habz i hac originali iusticia. siue illa dicat
donū aliqđ ḡuitū supad dituz nature. siue
sit natura ipa. Notādo rectitudinē q̄ dicta
est. ¶ Er̄ igit' naturale dominij donū dei
q̄ creatura ius habet imediate a deo assume-
re res alias inferiores i sui vsu. ⁊ ꝑsuatio-
nē pluribz ꝑterens ex eq̄ ⁊ inabdicabile ser-
uata originali iusticia seu integritate natu-
rali. Hoc mō habuit adā dominij sup vo-
lucres celi et ꝑfices maris. ⁊ ad ꝑmedendū d'
om̄i ligno qđ erat in paradiso secluso lig' sciē-
tie boni et mali. hinc appellata est ꝑas he-
reditas sua. ¶ Er̄ q̄b' mox iserē qđ dominij
originale nō erat necessario in charitate fun-
darū. ¶ Ad h' dominij spectare ꝑt dominij
liberatis / q̄ ē facultas qđā liberere resultās ex
dono dei liberalit' se donāte ad agēdū vl' n̄
agēdū cū aīa rōnali in ꝑductōe suoz actu-
um elicitoz vl' eoz suspensioe ad finē bñssi-
me fructōis obrinendū. Et h' dominij tan-
to liber' ē ⁊ lati' q̄nto min' ꝑtin' malū. et
q̄nto ꝑ bonos habit' ē ad bonum vl' bono-
stabilitū. ¶ Secūdo mō dicim' deū dona-
re se creature rōnali ꝑ statu nature corru-
pte in donis q̄busdā seu naturalibz seu ḡui-
tis. nō tamē ḡtū facientibz. ⁊ in eis q̄ inde
sequunt'. Lū enī natura nunq̄ sit ita desti-
tuta / q̄n ea ꝑmanēte de se det eidē plus aut
min'. Null' erat ita ꝑctōr q̄n habeat aliqđ
dominij qđ dici poterat naturale vl' ḡui-
tū gratis datū. habz saltē dominij liberatis
in actu vl' habitu. Haz ꝑo ḡraz diuerse sūt
species sic diuersimode deitas sese cōdicat.
⁊ imutabile sereddū. nūc fm potentiā / nūc
fm gl'iam. nūc fm sapiam. nūc fm opulē-
tiā. ⁊ ita ꝑseqns erit dicere / qđ i dono tali q̄-
libet tāq̄ in titulo fundari poterit domini-
um absq̄ h' qđ sic dominas habeat charita-
tē. Nec ꝑdet illud dominij nisi ꝑdēdo suū
in qđ fundatū est donū. Exēpli grā. ꝑsuppo-

sito ꝑctō et violētis inde seqntibz necesse fu-
it alios alijs ꝑferri / vt hoīes q̄cte viuerent.
⁊ suū vnicuiq̄ ius tribueret. qđ fieri nō po-
tuit si nō arceret iprobitas malignoz. Do-
nauit igit' de' aliq̄b' ꝑtātē hāc sup alios re-
gitiuā atq̄ coartiuā seu ꝑ se imediate seu ꝑ
mediū aliozū sub aliq̄ signo cognoscibili q̄
le est electō. aut q̄le est hereditaria successio.
aut q̄le est volūtaria ad eū subiectio. aut q̄le
est q̄nq̄ ꝑrudētia magna potētiaq̄ ciuili su-
per alios idiotas. aut q̄le est habitudo ꝑni-
tatis ad filiū. ⁊ viri ad vxorē. sapiēt' ad stul-
tū ⁊ siliam. ꝑꝑtēca manifestū ē qđ absq̄
charitate ꝑt tale dominij retineri. q̄m non
in ea s; i alio dono fundat' ē su' titul'. nec
ꝑdit h' mōi dominij nisi ꝑdōto dono seu ti-
tulo qđ ipm sustēbat fundabatq̄. ¶ Er̄
igit' dominij tale ḡtis datū ius seu factas
in alterꝝ ꝑseqns seu resultās ex dono aliquo
naturali vl' ḡuito ḡtis dato. Isto mō sunt
apud infideles ⁊ ꝑctōres iustissima domi-
nia / dñoz ad suos / patrū ad filios. virozū
ad vxores. ⁊ oim general' ad suas heredita-
res ⁊ ciuiles possessiōes fm leges hūanis i-
stitutas. ¶ Un' ciuile dominij seu politicū
(qđ d' illo vsitatio ē sermo) sic describit' qđ ē
dominij occasiōe ꝑcti introductū / nō ꝑpe-
tēs pluribz ex eq̄ / retinibile ⁊ abdicabile ser-
uata vl' nō seruata charitate. Abdicat' autē
vēdendo. donādo. negligēdo. ꝑmutādo.
¶ Deinde tercio mō dat se de' in dono chari-
tatis seu grē ḡtūfaciētis. que ꝑpa ⁊ vera di-
cit' donatio. q̄m sit ꝑ eā adoptio filial' / ius
ꝑbēs hereditariū ad oīa bona dei possiden-
da. quēadmodū dicit apl's pluries. Om̄ia
nra esse. oīa nob' data esse abūde ad fruēdū.
qđ ꝑterea sum' q̄si nihil hūtes ⁊ oīa possidē-
tes. ⁊ si ꝑpo filio suo inq̄t nō ꝑꝑcit s; ꝑ no-
bis oībo tradidit illū. quō non etiā nob' oīa
cū ipō donauit. Et rursus. si filij ⁊ heredes.
heredes qđē dei / coheredes autē xpi. ¶ De-
scribit' autē istō dominij qđ appellat' a ml-
tis euangelicū qđ ē dominij imediate a do-
nato / ꝑꝑatēs secū ex eq̄ quotlibet do-
minos / ⁊ inabdicabile seruata charitate.
Trāsfert ꝑo mltonēs sacra sc̄ptura sub tro-
pis metaphorice dominij ciuile cū suis at-
tinētis ad h' dñum charitatis / dū nomiat
illic venditōes eē ⁊ emꝑtōes ⁊ donatōes et
ꝑmutatōes spūales cū deo q̄si vicz numis-
ma legitimū sit charitas dās ꝑctū actibus
nris. ꝑ q̄s ex dignissima seu dignantissima
ꝑdescēsiōe dei mercamur cū eodē de regno

celoz cū fenore multo. Et q̄s q̄s oīa q̄ dam⁹
 eidē sint de suo. ⁊ suscepim⁹ ea d̄ manu sua.
 ⁊ ita dare p̄pe neq̄m⁹ q̄d p̄ q̄. Nihilominus
 ip̄e tot⁹ desiderabil⁹ acceptat bona n̄ra ex va
 lore h̄mōi numismatis. tāq̄ n̄ra essent ap
 p̄opate ⁊ nō sua. Reddit q̄s absq̄s vlla com
 mutatōe civili / sed emp̄tōe gr̄uita vinū cō
 punctōis. lac deuorōnis. imo ⁊ seip̄m ⁊ re
 gniū celozū. ita vt ibi sit lōgefecūdiōz cōmu
 tatiō q̄s in ciuilib⁹. q̄m illd̄ qd̄ venditur fit
 ampli⁹ ⁊ multiplici⁹ de possessiōe venden
 tis q̄s si retiret. imo q̄nto pl⁹ cōmutatō da
 tur / tāto p̄fecti⁹ ⁊ cumulatius possidetur.
 ¶ Hoc d̄nium tāte est latitudis ⁊ imēsitatis
 vt p̄spa oīa ⁊ aduersa sint i ei⁹ d̄itōe. q̄m di
 ligentib⁹ deū oīa coopant i bonū. Tāte istu
 p̄ stabilitatis vt tolli neq̄at ab inuito. Tan
 te deinde puritatis vt nihil criminalit̄ coi
 q̄natū stet cū eo. q̄ lex ei⁹ lex imaclata ē cō
 uertens aīas. Perdēs aut̄ h̄mōi dominiuz
 fit pditor ⁊ re⁹ lese maiestatis. ⁊ infamis co
 rā deo ⁊ angel⁹. ⁊ et i tota curia btōz. q̄s q̄s
 nō ita fm̄ leges ciuiles vt iudicet̄ necesse ē.
 ¶ Postremo sūt aliē donatōes dei nō ita ad
 plens p̄positū. ⁊ h̄ pro statu nature gl̄ifica
 te ⁊ firmate. fm̄ diuersos excellēdi modos
 vt de⁹ sededit h̄manitati xp̄i p̄ vnionez hy
 postaticā. ⁊ plenitudinē oīs gr̄e tāq̄s capiti
 in mēbra istuēti q̄cqd̄ habuit vite sp̄ūalis.
 ⁊ tāq̄s impatori oīa iudicātū ⁊ regēti. Dedit
 insup̄ h̄gini br̄e autoritatē maternale / vt di
 cat̄ h̄re ius maternale in deū p̄ cōicatōnem
 idiōmatū q̄s de⁹ sit subdit⁹ ei sicut filius
 m̄ri. Nec dubiū ē q̄n ml̄re d̄ditōes p̄clare ⁊
 potestatiue p̄sequēt̄ ad has donatōes mira
 biles sup̄ ceteras creaturas. q̄s oēs nequa
 q̄ cogscim⁹ etiā lōge vltra ceteros btōs. q̄
 rū tū in corpe gl̄ificato ⁊ aīa āmirabile do
 tes erūt ⁊ stupēde p̄tates. vt q̄ agilitati cor
 porū nihil resistet. nihil obstat qd̄ cor vi
 sum latebit. q̄ erūt q̄si specula ⁊ libri lucidis
 simaz inscriptōnū libere sese p̄sentātes ⁊ si
 milia. ¶ Aduertitis existimo q̄m mod⁹ iste
 elucidādi naturā atq̄s distinctōem domini
 orū reducit se tādē ad diuinā voluntatē / li
 beralissima dignatōe donantē se vario mō
 creaturis. Alter h̄o mod⁹ ad dictamē p̄cti
 cū recterōis diuieseferefoluebat. s̄ i eādē
 p̄sus cadūt sentētiā. ¶ Hunc ex p̄cedentib⁹
 aliq̄ p̄cludam⁹. ¶ Et p̄mo q̄ diffinitio ista
 iusticie. Iusticia ē p̄petua ⁊ p̄stās volūtas
 ius suū vnicuiq̄s tribuēs. p̄petit p̄ncipalit̄
 iusticie diuie i ordie ad suas creaturas. de⁹

nēpe sol⁹ ē q̄ volūtatē p̄petua ⁊ p̄stanti dat
 vnicuiq̄s qd̄ suū ē. suū inq̄m nō ex debito ri
 goris s̄ ex liberalissima ⁊ dignatissima cōde
 scēsiōe aut donatōe creatoris. Rursus quia
 oīa p̄p̄ seip̄m opat⁹ est d̄ns. ip̄e oīm ha
 bet sol⁹ plenariū d̄nium ⁊ essentialē. Dum
 q̄ q̄ radix diuini dominiū suisq̄s titul⁹ / fa
 cilē inueniet̄ i dictamē rectissimo suerati
 onis ⁊ b̄nplacito volūtatē. sed ⁊ fōtale p̄n
 cipiiū cuiuslibet dominiū ap̄d p̄rem repit̄ur
 q̄s q̄s filio ⁊ sp̄ūsc̄to collatū sit idē penit⁹ cū
 p̄re ⁊ a p̄re p̄ emanatōes internes tam ex
 dictamē recte rōnis sue q̄s ex b̄nplacito sue
 volūtatē. ¶ Porro si nomē iusticie trāsfer
 replaceat ad iusticias p̄cipatas i creatur⁹
 essent iuxta varietatē creaturaz ⁊ donoz
 diuerse descriptōes iusticie. p̄siderādo q̄ iu
 sticia sit quodāmodo act⁹ a iure habit⁹ vel
 tanq̄s habitu pueniēs. Aut forte pueniēt⁹
 est trāsuertere q̄ iusticia sit habit⁹ vl̄ tanq̄s
 habit⁹ / so: mis diuie iusticie eiusdēq̄ imi
 tatiū p̄ p̄cipatōes. ⁊ ius actus sit vl̄ vsus
 vel effect⁹ talis iusticie. Isto mō dicremus
 aliā esse iusticiā originalē. aliā gr̄uitā nō ḡ
 tificatē / q̄ in mēbra plura secernit̄. maxie
 in ciuile iusticiā. ⁊ politicā tā canonicaz q̄s
 legalē. Altera deinde est iusticia gr̄e gr̄ificati
 entis. Altera postremo gl̄ie b̄rificat⁹. Ista
 rū iusticiay q̄ppe q̄libet est habit⁹ vl̄ quasi
 habit⁹ / q̄ reddidit huic vl̄ illi qd̄ suū ē. prout
 erigit tal⁹ iusticia. ptendēdo etiā nomē iusti
 cie ad naturā ip̄am vt a deo iusta liberalita
 te donatā. ¶ Ceterz dimissa interim p̄tracti
 one de iusticia rōnis ⁊ iure p̄ statu nature i
 tegre. s̄ h̄ pro statu nature gl̄ificate. loq̄mur
 aliq̄d de statu nature lapsē. ⁊ de statu natu
 re p̄ charitatē repate hic in via. oīdētes q̄n
 tū intersit inter sua d̄nā. ⁊ p̄sertim inter illa
 q̄ vsitati⁹ inter doctozes ventilant̄. ¶ Et iā
 descriptum⁹ dominiū ciuile seu politicum.
 S̄ h̄ dominiū charitatis qd̄ antonomati
 ce euagelicū qd̄ā appellāt. ¶ Ex q̄z descripti
 onib⁹ tres differētiās elicim⁹ int̄ dominiū
 ciuile ⁊ euagelicū h̄ mō sumptū. Nā q̄niā
 aliē nōnunq̄s accipit̄ vt patuit p̄us cū ip̄m
 describeret̄ esse p̄tās p̄p̄inq̄ assumēdi Res
 alias in sui facultatē vl̄ vsū fm̄ reglas et
 leges iuris / p̄pe diuini. Hoc enī mō conue
 nit pl̄imū cū ciuili. nec ē in solo charitatis
 titulo stabilitū vt dicet̄. Itaq̄s dominiū ci
 uile institutū ē occasiōe peccati original⁹ et
 alioz inde p̄sequentū / quib⁹ nō extātib⁹ do
 miniū tale d̄stulset. Dominiū h̄o charitatis
 ii 3

De vita spiritali anime

nō p̄supponit peccatū. sed ē imēdiata a deo
deriuatū sicut ip̄a charitas. Civile autē ma
gis hūana adinuentōe ⁊ utilitatis publice
respectu statutū ē. Nimirū pp̄tea si radicē
infectā habēs illi⁹ sapore contrahit. ⁊ si vix
exerceat ⁊ teneat absq; p̄aminatōe p̄ aliquod
delictorū. Radix vero dominij euāgelici ē
charitas. q̄ patiens est. benigna ē ⁊c. ¶ Se
cundā differētiā inuenim⁹ / qm̄ dominium
charitatis (q; nō q̄rit q̄ sua sunt) p̄t ex equo
p̄petere quolibet dñis p̄pter sui spiritalita
tem absq; sui dimīnutōe. quemadmodū de
us suū dñium cōicat angelis ⁊ hoīb⁹. nec
inde minorat. Sed dominij civile tū pro
pter sui materialitatē / vt sic dicam⁹. tū pro
pter approp̄atōem quodāmodo auarā ⁊ que
rentē q̄ sua sunt / neq; ex eā plurib⁹ p̄uēre.
nam q̄uis eueniret q; habeat dominij ci
uile rex ⁊ vasall⁹ / vl' burgensis sup eadē he
reditatē. hoc tū nō est ex equo. neq; eodē iu
re neq; sibi plenitudine ciuil' p̄tatis. ¶ Po
stremo distinctōem terciā habet. quia ciuil'
le ē retinibile vel abdicabile suata charita
te. nō sic euāgelicū. vnde q; ciuile politicis
legib⁹ innitit ⁊ institutōib⁹ / vt q; q̄libz rem
suā possit alienare vl' v̄dere vl' p̄mutare. eā
insup defendere iudicialit' atq; repetere aut
modis alijs p̄suare. Et talia agere magnā
sepe habz sollicitudinē annexā. pp̄tea dñi
um hoc sollicitū est anxii ⁊ penale. et p̄t ab
dicari a se. p̄t nihilomin⁹ iuste retineri ⁊ ex
erceri etiā extra charitatē fm̄ mox dicenda.
¶ Charitatis vero dominij q; abdicare
aut velle aut iuste possit. qm̄ illd̄ nihil aliō
est q̄ filialis adoptio dei / vl' aliqd̄ p̄secūns
ad illā. Idcirco iure neq; abdicari sicut nec
charitas repudiari iuste possit. ¶ At vero q̄
niā altercant multi an ciuile ⁊ generalit' oē
dominij p̄supponat p̄ fundamēto charita
tē. Notandū ē p̄formit' ad p̄missa / q; sic li
beralitas diuina se cōmūicans nō p̄muni
cat se fm̄ oēm plenitudinē suā. s; dat singul'
put vult. Ita dū subtrahit se a sua creatu
ra iusto iudicō / q; peccauit ei. nō subtrahit
se penitus qn̄ aliq; donoz suoz misericordi
dignatissima liberalitate refuet eidē creatu
re. aliōqn̄ flueret in nihilū. Quāobz absq;
villo dubietatis scrupulo / dicem⁹ q; dñium
ciuile et politicū nō p̄supponit vt insunt iu
ste alicui p̄ titulū charitatis. vñ q;uis crea
tura rōnal' n̄ sit simpl' iusta sine charitate.
est tñ in casib⁹ iust' dñs ciuil' aut politicus.
⁊ h̄ rōnabilit' a sup̄ma iusticia statutū ē. ne

dñia ciuilia ap̄d hoīes sp̄ incerta ⁊ dubia
mirabilis fluitatōe vacillarēt. nec aliquid
haberēt utilitatis roboris vl' momēti. Nū
qd̄ dauid p̄didit ius ī reg. q; adulterij cri
mie pollut⁹ ē. Nunqd̄ ap̄d infideles q; so
tēs scriptura reges noiat null⁹ oīno iuste
politizat. Absit. qd̄ mixti nō qd̄libz crimē
tollit ius dñandi ciuilit' qn̄ p̄ ip̄m ius n̄ tol
litur corp⁹ xp̄i p̄secrādi. ⁊ cetera exercēdi di
gnissima sacramētoz mysteria. Quis si quis
p̄tēderit ista nō fieri. p̄sus iuste extra chari
tatē / videat ne qd̄ nois eū fallat de h̄ qd̄ est
aliqd̄ iuste fieri. Et breuē ista eadē est peni
tus difficultas / ⁊ sibi enodāda. q̄lis ē illa. an
absq; charitate pōt aliq; bñ moral' opari.
nā ⁊ iuste dñari ciuilit' morale est. ¶ Ad da
mus p̄tea q; sic ciuilia dominia rōe pecca
tō ⁊ p̄ extrinseca utilitate reipublice solū idu
cta sunt. ⁊ nō p̄ferunt regularit' absq; signif
teriorib⁹. sic nō p̄dit' eoz ius regularit' abs
q; peccatis manifestis. nec ex q̄buscūq; sed
ex illis q; stare nequnt cū debito vsu tal' do
minij in republica. ⁊ dū p̄sententiā diffini
tiuā talia esse mōstrata sunt ⁊ dānata. Exē
pli gr̄ia. Clafallus aliq; habz ex dono dñi
B. hereditatē ad fidelitatē sibi p̄standā. va
sall⁹ iste nō p̄ q̄cūq; delicto p̄det heredita
tē. imo p̄ nullo interiori. sed nec p̄ exteriori.
nisi p̄trarie fidelitati debite dño. ⁊ adhuc
antesententiā diffinitiuā nō erit ab heredi
tate spoliatus. q̄uis p̄us ita spoliari meru
isset. aliud q̄ppe ē demereri iure spoliatiōez
hereditatis. aliō de facto spoliatiōis ⁊ p̄di
tiōis pena plecti. Ex h̄c p̄pendit q; nulla
heresis occulta. nulla symonia mental'. nul
lū deniq; crimen occultū tollit ciuile domi
nij. siue illud sit canonicū ⁊ sp̄iale. siue le
gale ⁊ tpale. Neq; p̄secūns est si tales p̄mit
tūt in sup̄mū dñm deum crimē lese maiesta
tis. ⁊ eidem p̄ditores existūt. q; oīa p̄dant
cōtinuo que ab ip̄o susceperunt. put supra
deductū est. Alioquin p̄ctōz mox annihila
tōne puniret. Quōi autē iḡrātia fallit mul
tos ⁊ noiatim q̄sdam ex doctorib⁹ angli
canis. ⁊ longe deter⁹ q̄sdā ex hereticis q;
omnē a p̄latis si nō sint in charitate tollē
dā esse dicūt obediētā / tanq; ius oīne supi
oritat' amiserit. Errāt p̄tea circa domi
nij summi p̄ntificis illi q; p̄ q̄libet delicto
occulto / aut etiā p̄ publico nō p̄rio directe
vsui sue p̄tatis / ab eiusdē obediētia tanq;
a nō papa discederēt. Cur autē addim⁹. tan
q; a nō papa istra docebim⁹. ¶ Ex his per

spicua est tertia differētia dominij charita-
 tis a dominio civili qm̄ de se solo imedia-
 te dat titulus charitatis ad oīa ppinq̄ iure
 assumenda in sui facultate / fruēdo vl̄ vten-
 do licite r̄ meritoze. q̄ titulo stāte illō iab-
 dicabile ē dominiū. quo sublato repēte tol-
 litur vt̄ vez sit qd̄ iacoby apl̄us ait. Qui in
 vno peccauerit factus est oīm re^o. Cur aut̄
 dictū sit ppinquo iure als̄ docuim^o. quo-
 niā pctōr ius tale sed remotū habet an̄ ob-
 stinatōem. dū faciēdo qd̄ in se est ad illud p̄-
 parare ius se habet. ¶ Sed in civilib^o do-
 minijs sicut alij tituli sunt ea fundātes ita
 remanent manētib^o titulis suis in integra-
 te sua / quōsq̄ p̄ leges civiles fm̄ quas illa do-
 minia regulant r̄ robur assumūt cassantur
 quēadmodū rex frācie regnuz̄ habz̄ titulo
 successiōis hereditarie ex p̄mo p̄sensu civiū
 suoz̄. Sunt aut̄ qdā publica crimina p̄p̄
 q̄ leges civiles iudicāret hūc successiōis ti-
 tulū annullandū fore ex opposito civiū dis-
 sensu. In alijs titul̄ est om̄nis electio. leges
 p̄o certe sunt q̄ electōez̄ hāc vl̄ nullā ip̄o fa-
 cto vel annullādā r̄ cassandā esse dicerēt.
 vel ab ea recedendū decernerēt. quēadmo-
 dū exp̄ssa decreta sunt de electōe summi pō-
 tificis / q̄ heredis tunc aut postmodū p̄t ad
 invalidatōem electōis aut electi destitutōz̄
 opari. sicut dicit exp̄sse Bern̄. in quadā epi-
 stola de scismate petri leonis. q̄ electio vici-
 osa debz̄ p̄us examinari rōe et cassari iudicō
 Quod q̄liter et qm̄ vez sit. istō ex iuriū exp̄s-
 sa declaratōe cognoscit. qm̄ si passim p̄ vo-
 lūrate cuiuslibet liceret discedere a suo supi-
 ore absq̄ sentētia iudicij rōe hui^o vel illius
 delictū qd̄ eidē q̄s ip̄onit / q̄s nō videat oīa
 dominia p̄tinus fore misera p̄fusiōe turbā-
 da. Rursus ex aduerso si superiores p̄ sua li-
 bidine possent inferiores deŋcere / p̄culcare
 affligere et p̄dere. r̄ q̄ eoz̄ violētie se oppo-
 nere neq̄ facto neq̄ vbo liceret / male irent
 respublice p̄ q̄z̄ vtilitate p̄tās oīs statuta ē.
 Vale p̄tēta eēt q̄busdā p̄sonis singulari-
 bus vbi superiores sui via facti sp̄reto oī iu-
 ris ordine eis vim inferret̄ / si vim illā per
 vim repellere nefas foret. qd̄ vtiq̄ fas foret
 immutabili iure naturali si modestia i sp̄el-
 lendo vim vi p̄seruet̄. Seruat̄ autē qm̄ resi-
 stit̄ q̄ntū requirit̄ et sufficit / fm̄ qualitatē inū-
 rie declinandā / r̄ intentōe p̄cipua sese p̄ser-
 uādī. Quā i restatim apparet mltos casus
 esse possibiles in d̄b^o alijs gerens se p̄ pa-
 pa / r̄ p̄ tali habit^o ab ecclia pot̄ta subditō

licite occidi vl̄ incarcerari / vel p̄ modum
 quēdā appellatōis ab eo vl̄ subtractiōis a
 p̄tate sue obediētie declari. nisi forte q̄s oī
 deret p̄stitutōem aliq̄m reuelatā obstare. qz̄
 humanū ius h̄ naturale tollere non potuit.
 fundat̄ enī in titulo natural̄ existētie om̄ni
 cate a deo ip̄i creature rōnali. ad quē titulus
 p̄sequit̄ ius defendēdi se r̄ noxia repellēdi
 h̄ est vim vi repellēdi. modo p̄us exposito.
 vel in titulo charitatis ad quez̄ p̄sequit̄ ius
 refugiēdi omne pctm̄ mortale. vt̄ castitatez̄
 suā p̄seruādī. Hoc vō ius nō extendit̄ ad i-
 noxios sic q̄ ex eoz̄ morte possim vitā meā
 progare. nec ad iudices q̄ via iuris me p̄dē-
 narent etiā innocentē. Sed neq̄ tenet vbi
 via iuris absq̄ tali via facti apta ē. Aut vbi
 libido regnat aliū impetēdi magis q̄ se de-
 fendēdi. ¶ Hūc aptior via ē ad inuestigan-
 dū q̄lis sit habitudo dñoz̄ civiliū ad subdi-
 ros r̄ ecōuerso in oī policia tā ecclastica q̄
 seculari. Est enī apud quālibet policia suū
 ius naturale. Est p̄tēta suū ius diuinū seu
 in charitate seu in alijs gratuitis donis fū-
 datū / q̄ iura r̄ dominia inde p̄sequētia nul-
 la p̄nt hūana p̄stitutōne destitui / vt̄ q̄ poli-
 tia tēdat ad sui p̄seruatōne r̄ ne sue dep̄diti-
 oni vñs cōgruis obnitat̄ / q̄ nihil agat con-
 tra leges et̄nas mortaliter delinquēdo. r̄ cō-
 silles. ex q̄bus palā infer̄ de politia q̄libet
 sicut de p̄sona singulari mō dicebat̄ / q̄ con-
 tra supiorem suū quēlibet impetentē eā via fa-
 cti / ius hz̄ vim vi repellere. Exēpli ḡra. pa-
 pa de quo minus vidretur. si via facti vel
 let ignes spargere p̄ domos xp̄ianoz̄ p̄ sevl̄
 alios improbos. aut mulieres violare. non
 p̄pter h̄ desineret esse papa. attm̄ nulli dubi-
 um esse debet qm̄ huic vie facti ecclēsia vel
 eius ps̄ posset via facti demolitioni suoz̄
 bonoz̄ r̄ violationi vxoz̄ resistere / etiā p̄ in-
 carnationē realem pape. vbi tūc aliter neq̄
 via iuris neq̄ via facti obstare relictum est.
 q̄sto magis h̄ agere fas h̄ret ecclā vel ps̄ ec-
 clēsie / vbi sua castitas sp̄ūalis in legis diuī-
 ne obseruatione. aut sua vnitas in qua vita
 sua posita est ab aliquo papa via facti certis
 sime violari quereret̄. Qd̄ si quis in opposi-
 tum mille decretales vel decreta p̄duxerit
 tanq̄s pape in nullo casu dicere liceret / cur
 ita facis tanq̄s insup supior sit tota ecclēsia
 vel tāq̄s a nemine possit iudicari. Rūdem^o
 q̄ potestas superioris nihil pōt statuere ad-
 uersus veritatē legis naturalis r̄ diuine. q̄
 insup potestas eoz̄ data est nō in destructi-

De vita spirituali anime

onem sed in edificatione. quibus improbe agētibz modis sūlibz ad p̄tractos. si resistit iam nō potestati s; eoz improbitati resistit. Scimus tñ q̄ euz modestia magna et timore et nō nisi cogēte manifesta necessitate talia attēptare secuz est. Quo in loco nimis delirant quidā iuristaz q̄ textibz suis adeo fixi adeo pressi coherēt q̄ ad leges naturales et diuinas fm̄ q̄s adeq̄ri humanas atq; moderari necesse est nō assurgūt. ¶ Deniq; mixtio atq; cursus variorz dominiorum in eadē p̄sona pape multos facit paralogizare dū illa a seipsis discernere vel nolūt vel nesciūt. Habet itaq; papa p̄mo dominii superioritatis a x̄po supra totā ecclesiam cū plenitudine potestatis in eis que sp̄uale regimē eccl̄ie p̄p̄dictū respiciūt. ¶ Habet p̄terea secundo potestates canonicas sup̄ res ecclesie/que dicunt̄ improprie sp̄uales quemadmodū sunt collationes quedā bñficioz et iurisdictionū quasi temporalū atq; p̄uentū. ¶ Habet tertio potestatem ex consensu tam p̄ncipū p̄sertim imp̄torz q̄s aliorz subditoz in quadā temporalū appropriatione. quā ei p̄stat iure diuino nequaquā conuenire qm̄ et si diceret dñs esse oīuz in temporalibus non tñ omnimodā dominationē cūilē haberet in eis. qn̄ aliq̄s modus possidendi ei dē posset nouiter aduenire. sicut de facto cōstantinus aliquo mō p̄tulit imp̄iū romanū quo mō pape atea nequaquā debebat. ¶ Habet quarto p̄tate qualē iure naturali sup̄ior habet ad subditos. ¶ His s̄o p̄tātibus cor respondēt sibi mutuo seruitutes. ad q̄s obligat̄ et istaz assumpta qualibet potestati. Neq; enī est dñatio in quocūq; p̄ter deum absq; p̄portionabili obligatiōe seruitutis. p̄p̄tea sic papa ē sup̄ior oīuz ita oīum seru? nō ficta hūilitate. s; metaphisica et morali atq; theologica veritate noiat̄. vt si gloriatur in dño gloriēt. et nō de p̄tate tumeat sed timeat de annexa seruitute. ¶ Prima p̄tās cognoscit̄ ex euāgelijz et actibz ap̄toz. et ex eis q̄ p̄ successiuā relationē eoz ad nos tanta certitudine sunt deuoluta vt merito temerarius et scādolosus/imo scismaticus iudicet̄ qui p̄tate hāc vel abolere vel diminuere p̄sumserit. De hac p̄tate sunt ius puocandi p̄cilia vniuersalia. Ius determinādi cū p̄cilio q̄stiones fidei p̄ modū articuloz omnes generaliter obligantiū. Correctio insuper platorz inferiorz et eoz si demeruerint totalis destitutio et silia q̄ vel vniuersalem ec-

clesie statū tangūt. v̄l finalē sup̄iāq; determinationē respiciūt. Et hec p̄tās in eccl̄ia immobilis p̄seuerat/ q̄stūcūq; p̄sona pape p̄ mortē naturalē vel cūilē mutaret. aut q̄stūcūq; vsus talis p̄tātis a papa remanente tolleret in pte vel in toto seu p̄ ignauiaz. seu p̄ aliā. sicut possibile est iustā rōnē. X̄ps enī optimus legislator. si nō taliter eccl̄ie sue in eis q̄ religiōis sunt p̄uidisset/ ip̄e politia eccl̄iasticā nō optime (q̄d nephas ē sentire) p̄stitūtā reliq̄sset. Sed et text? euāgelic? et p̄cilioz generalīū determinatio et eccl̄ie vniuersalis consensus tātus et assertio. imo et ratio natural? p̄supposita fide p̄ hac superioritate tā apte faciūt vt s̄ cū q̄ se p̄ catholico gerit negantē hoc/magis sit destitutōe q̄ disputatōe certandū. Huiusmodi sunt qui dicūt quēlibet i sua dyocesi esse papā sup̄mū. aut q̄ plures esse papas licz v̄l expedit. aut q̄ nō oporteret q̄rere papā vniū p̄ eccl̄ia et similes. Nec p̄tātē immediate a deo collata est vt tota eccl̄ia illā neq; destruere. neq; nouit̄ si tolleret edificare valeret. ea tñ cōcessa p̄t ad ip̄am q̄s assumi fm̄ leges positiuo iure canonico latas. p̄ electōem hāc vel illam sic v̄l sic celebratā. ¶ Ampli? s̄o scda p̄tās pape p̄ canonicas institutiōes q̄ sunt hūane et variabiles robur habet. ¶ De p̄tates due tātū differūt. vt qdā noiatim ip̄i greci p̄mā cōcedentes. scda; abnegēt. errāt q̄z illi q̄ miscēt hanc coequatōem qdā cū p̄cedēti. Et enī q̄s nesciat x̄pm et Pet̄rū successorē multos absq; tali potestatiuo exercitio circa t̄p̄alitatē eccl̄ie in papali culmie plene fuisse stabilitos. Ut ḡ talia exercitia ad papā diuio iure saltē immediate nō p̄petāt dicere. p̄se q̄ns est. ¶ Magis s̄o de t̄cia p̄tate istud diceret. cū q̄ p̄tate et exercitio i cōfuādo eā qm̄ p̄mixta est p̄tās cōcōmunicatē nū q̄ iure diuio et p̄mo p̄petit̄ pape. subsecuta est magna turbatio et horroz qdā eccl̄ie nimis officies. ¶ Demū q̄ta p̄tās naturalē iure pape p̄uenies habet et requit vt tanq̄s sup̄ior et tutor atq; p̄seruator honorēt et iuuet̄ ab oibz. quā p̄tate possz eccl̄ia si deesset ordinare aut aliē p̄mutare sicut alteri? politie mos habz. Papa s̄o q̄ nec impeccabil? est neq; p̄firmatus in grā. subditus est legibus diuis et naturalibz. et in q̄busdā ad leges hūanas obligat̄. Prop̄tea si peccet corripit̄ p̄tate diuino et naturali fraternaliter. Huic enī legi diuine subditus est. et si nollet corripī. potest tandē denunciari eccl̄ie. p̄

sertim vbi denūciatio illa nō pl^o afferret de trinenti q̄s vtilitatis. vbi p̄terea vicia talia essent que notabili scādalo p̄turbarēt ecclesiam. **Q** si requisitus nolit legitime cōciliū celebrare. z nihilomin^o p̄seuerēt in delictis. p̄cipue haberi tanq̄s de p̄nax nō parat^o au dire ecclesiam. **Q** si papā casus iste z p̄similes subijciant ecclesie tanq̄s mino^r sit iure diuino. q̄cqd hūana verba sonarēt. liq̄t ex h^o q̄ membrū denūciabile z potens infici min^o est corpe residuo / quod a sanitate neq̄ totū destituit. **S**ilz p̄sona deuās regulā habere debet z iudicē indeniabiles. q̄b^o mediātib^o ab exorbitatōe possit arceri. Regula hec indeniabilis est lex diuina. **I**ndex incorruptibil^{is} saltē circa ea que iuris diuini sunt est ecclesia aut cōciliū generale ecclesiam representās **P**orro vbi persona pape mortua esset / aut morte corporali aut morte civili / quam p̄naxia notoria et conuicta in suo crimine destruentē ecclesiam manifestat. cōciliū generale robur haberet ex sede ap̄lica z xp̄i approbatione. qui in necessitate tali vellet nob nō deesse. **H**oc forte intelligūt q̄ dicūt p̄nexionē mēbroz ecclesie ad vnū caput christū essentialē eē z nō ad ei^o vicariū papā. q̄ est caput secundariū. quoniā ip̄o destituto nihilomin^o manet vnitās ecclesie. q̄s referri pōt hec vnitās ad vnitatē sedis ap̄lice q̄ in suo formali iugiter p̄seuerat. iuxta dictū cuiusdaz distinctionis ponētis in papatu aliqd eē formale qd est papalis dignitas. aliud materiale qd ē p̄sona dignitatē hāc representās. **L**etex de p̄tate secūda z tertia pape dicim^o eā p̄ easdem causas posse destitui p̄ q̄s exorta est. vtp̄ta scdā p̄ cōcilia generalia. z tertia p̄ dissensum dñozū tempaliū causis occurrentib^o legitimis p̄ vtilitate manifesta **D**iutius spe nostra tenuit nos fmo de hac potestate summi p̄tificis. qm̄ tēpestas p̄sens ad hoc impulit p̄ q̄ magis necesse est potestate hanc ad claz dinoscere atq̄ secernere q̄s olim antea p̄sertim ad vidēdū subtractiōnis facte iustificāde v̄l cassāde ratōnem p̄suppositis eis q̄ facta sunt. **H**unc tandē de abdicatōe dominij quedā subiungam^o q̄ntum hoc liceat vel expediat / ostendentē z in p̄mis rememoratū est ex priorib^o. q̄ neq̄s dominij charitatis qd ab aliq̄bus euāgelicū dicit. neq̄s dominij naturale neq̄s originale neq̄s beatificū cadit sub abdicatōe voluntaria z licita. **D**e solo igi^o dominio politico et coercitio siue illd sit naturaz

le siue diuinū siue hūanū sermo habend^o ē. **E**t q̄dem vniuersali v̄bo dicere possumus q̄ omne dominij tale politicū licēter in casu vel renūit vel abdicat. **E**t de papatu qz q̄ndam fiebat dubitatio illa p̄ determinatiōne exp̄ssam sopita ē. **L**elestin^o itaq̄ resiguit / z dignitatē quoq̄ illā b̄tus Gregorius z alioz plurimi q̄ntū in se fuit nōne legunt depulisse. **D**e regnis p̄tea z alijs dominijs abdicatis certa z approbata exempla sunt. **A**ttamē abdicatiōes iste suis vestiri circūstantijs debēt vt fiant sicut optet / z q̄n optz z autoritate q̄ oportet. neq̄s enī p̄naxiter z absq̄s alia lege p̄naxata sp̄ritu sancti renitendum est sup̄iori sarcinā alicui^o dominij ceruicibus illi^o qui sibi subditus est ratōnabiliter imponēti alioq̄n periret dūilitas. periret obedientia. periret quādoq̄ reipublice vtilitas. **L**eterū abdicatio cuiuslibet dominij civilis z appropriatiōis hereditarie p̄propo z cōmuni fieri potest cū merito / sic q̄ solo vsu pio et titulo naturali z charitatiuotaliter abdicans cōtensus sit. sicut dicimus titulū naturalē ad quē consec̄tur ius nutriendi corp^o. sic q̄ i ei^o necessitate oīa sibi sint ad h^o cōmunia. **N**on est autē necessitas si p̄ se possit de victu sufficēti p̄uidere sibi per laborem. q̄s z in hoc casu mendicare necessaria vite sue / sit res licita de genere / q̄ meritoria fiet / si nulla ex circūstantijs adhibēdis defuerit. **H**ec autē abdicatio total^{is} in proprio et cōmuni de se pl^o habet similitudis ad statū innocētie z patrie. z porū dñūdam heremicolaz q̄suis nō habeat medicatōem de necessitate dūictā. **P**atuit h^o i heremitis q̄ viuebāt ex labore / nihil tñ approbantes sibi. sed erāt q̄si nil habētes. parati. s. omnia relinq̄re p̄ q̄s p̄ eis repetendis iudicialiter aut aliter deceraret. **S**tat enim abdicatio talis cum quantalibet bonoz vbertate que sibi in nullo animus paup̄ appropriat. nec fm̄ leges civiles cadem occupat / cum obligatione scilicet. v̄l non ad repetendum ea cum iurgio. vel aliter si raperent defendendum. ad hoc quoq̄ voto se se potest astringisse. **Q**uāq̄s igitur abdicatio cuiuslibet proprietatis in proprio et in cōmuni / similioz sit p̄fectissimis statib^o humane creature. nihilominus p̄supposito peccato et modo rerum se habendi in politia ecclesiastica qualem experimur vivere d̄ proprio et cōmuni. videtur regulariter esse status salubrior atq̄ securior. **I**taq̄s mul

De vita spirituali anime

ta decent vniū statum. vtputa statū innocē-
tie que alteri nequaquā expedirent vt viuere
in nuditate filios pcreare. nullū coercere ad
bonū. z silia honestabāt naturā p̄us insti-
tutā. q̄ lapsa in pctm̄ ōia his q̄dā decēt. q̄-
dā expediūt. q̄dā exigunt. Prop̄tea fallax ē
argumentū. Stat⁹ iste p̄fectissimis simili-
or est. ergo p̄ im̄p̄fectis expediētiōz. Aliter
enī opinio ōcratis q̄ oīa sunt om̄ia vide-
ret sustinēda. Qualit̄ ō ea q̄ habent in
om̄i liceat a qlibet suū dicere. aut quō re-
petere si auferant. z silia/digressiōis nimie
formido suadet ne tractet. Sed z de onere
plationū p̄ tales p̄petarias tū iurisdicōes.
tū possessiōes. qd̄ on⁹ imp̄iti et īcepti hono-
ri z exoneratōi deputā t. z q̄sqz teneat pla-
tus p̄ talibz rēdis v̄l agēdis iudicialit̄ cō-
tēdere/ceteris om̄issis spiritalibz exercitijs.
sili rōe p̄rāsīm⁹ p̄fecto diuinitus/v̄l enunci-
atū ē v̄l enūciari potuit de talibz. venenūz
est effusum in ecclesia dei.

B Lectio quarta

Postq̄ descriptiōes atqz distinctio-
nes materie necessarias p̄ceden-
tes lectiōes posuerit. tū de lege pu-
re naturali. tū de lege pure diuina
p̄ceptiua. tū de lege solū hūana. z sil ostē-
dimus q̄ leges et q̄t sunt diuine. que z quot
sunt p̄tinentes ad diuinā. z q̄ imp̄tinentes
Supaddim⁹ qd̄ z q̄t modis ins̄ z domi-
niū z iurisdicōe vocarēt. Supesse video vt
ad declaratiōem v̄nice p̄clusiōis n̄re cū suis
sequēdis diuertat sermo noster. Er̄ igitur
hec p̄clusio. Alia rōnalis sicut a deo solo ī
spirite z influente habz vitā gr̄e q̄ ē baptis-
mus in sp̄sctō. Sic ip̄o deferente solum
mō pdit aīa vitā hm̄oi p̄habitā. dū p̄cepti-
ue legis sue p̄uaricatrix inuenit. P̄ria ps-
de se p̄spicua ē z ante deducta in secūda le-
ctiōe. Scōdam p̄tē suadem⁹ ex h̄ q̄ alius a
deo sicut nō habz p̄tātē infundere gr̄az/sic
nec eripe. Ip̄e p̄tēta sol⁹ habz clauēs vite
z mortis eterne. q̄ apit z nēo claudit. claudit
et nemo apit. Ista ōo p̄cludūt q̄ sol⁹ pōt
dare p̄cepta affirmatiua aut negatiua sub
pena mortis eterne. qz illā īfligere sol⁹ p̄t. nul-
lus ḡ pdet gr̄az. null⁹ reatū dānatōis eterne
incurrit nisi p̄ q̄nto diuine legis p̄ceptiue trās-
gressoz erriterit. Ad h̄ ē aurozitas augusti-
ni describētis pctm̄ actuale om̄issiois. Pec-
catū inq̄t est dictū factū v̄l p̄cupitū cōtra
legē dei eternā. Ad h̄ inducit illud aposto-

li. Stipendia peccati mors.

Corollarium primū.

Nulla trāsgressio legis naturalis aut hu-
mane vt natural est v̄l humana. est de facto
peccatū mortale. Et appellam⁹ h̄ peccatū
mortale qd̄ pene et̄nereatū opaf̄ fm̄ cursū
a deo iā institutū. nō q̄ possz institui. Addi-
mus p̄tēta. vt natural est v̄l hūana. qz ea-
dem lex tal sepe om̄iūcat cū diuina. p̄z corol-
lariū ex p̄missis. Et ex alio. qz lex natural z
humana vt tales sūt nō possunt attingere ad
cognitiōē et̄nitaris in pena vel p̄mio. non
ḡ ferunt ad finē talē sup̄naturalē z plusqz
humanū. Rursus frustra darent leges cū
appositiōe penaz q̄s legislatores īfligere
neq̄rent. imo nec de eis in foro suo cogno-
scere. Alioq̄n poterit legislator om̄es fere le-
ges suas sub pena q̄ntalibet possibili vel ī-
possibili. quā absurditatem dicere q̄s audē-
ret. Sic est de q̄cūqz lege naturali v̄l hūa-
na. q̄ neqz natura neqz hoīes/plati vel p̄n-
cipes possent trāsgressores suaz legum ple-
ctere pena dānatōis eterne. nec de ea ad exa-
men suū p̄ testes aut aliter dducere. Hac
ratiōe fulciunt se doctores nomiatim Durā-
dum ponētes p̄ceptū nō posse imponi p̄
latos aut p̄ncipes sup̄ actibus intrinsecis et
occultis. qz videlicz illos traducere neq̄rēt
ad forū iudiciū sui. qd̄ nō nisi publicū est z
de manifestis. Itaqz sec⁹ agere velle ēēt ho-
minū p̄p̄riū officiū ignoratiū et frustra co-
natiū. imo z diuinū iudiciū temeritate cul-
pabili damnabilē v̄surpantiū. Ex h̄ p̄sequē-
ter inferūt. q̄ actus p̄fessiois sacramentalis
neq̄t directe cadere sub p̄cepto ecclie s̄z ī-
directe dū iubz aliqd̄ ad quod digne exēq̄n-
dū requirit cōfessio de lege diuina. cuiusmo-
di ē susceptio corp̄is xp̄i semel ī anno. Idē
dicim⁹ de qlibet actu interiori aut de exteri-
ori. qui talit̄ secret⁹ ē q̄ publicari licite non
p̄t p̄ testimoniū duoz aut triū. Iudices ōo
q̄ de talit̄ secretis interrogare z cognoscere
p̄sumūt. errant vt dicim⁹. p̄serim v̄bi nihil
aliud de publicis actibz accusat politia suā
ledentibz. ex q̄b̄ns ista secreta rōnabili z ve-
hementi p̄sup̄tōe p̄cludāt. sicut ē fama pub-
lica vitā q̄sqz nec si fas habeat iudicialiter
addicere sup̄remo supplicio non conuictos
neqz confessos/diuino ad hoc obstante p̄-
cepto.

Corollarium secundū